

GARAI HÍRADÓ

2015. november

Kiadja a Garai Önkormányzat

TARTALOM

Negyedévi beszámoló	1. old.	A Garai Székelykör Egyesület hírei	8. old.
A Településfejlesztési, Köznevelési, Nemzetiségi-Ügyek, Kulturális És Sport Bizottság tájékoztatója	3. old.	Sport hírek	11. old.
Szép korú köszöntése	3. old.	A Garai Nemzetiségi Óvoda És Bölcsőde hírei	14. old.
A Horvát Nemzetiségi Önkormányzat hírei	4. old.	Anyakönyvi hírek	15. old.
A Német Önkormányzat Gara hírei	6. old.	Szennyvízcsatornázás, szennyvíztisztítás	16. old.
		Fogaink védelmében	20. old.

NEGYEDÉVI BESZÁMOLÓ

Tisztelt Garai Lakosok!

Községünkben két gigaberuházás valósult meg az elmúlt években és mindkettő a befejezés szakaszában van.

A Felső-Bácskai Ivóvízminőség-javító Projekt keretében felújításra került a vízmű telep teljes technológiája. A glóbuszon kívül a kezelőépület energetikai korszerűsítése és a teljes gépészet cseréje is megtörtént. A Partizán utcában a bekötések cseréje még nem készült el, annak ellenére, hogy hetekig ki volt ásva a munkaárok. Néhány hétig azt tapasztaltuk, hogy nem jobb, hanem rosszabb lett a vizünk minősége, mert nem csak színe lett, de szaga is. Mára, már elmúlt mindkettő. Reméljük, hogy ez így is marad és tényleg jobb minőségű vizet fogyaszthatunk és használhatunk az elkövetkezendő években!

A másik jelentős beruházás a szennyvízelvezetés és tisztítás kiépítése volt. Igaz, hogy sok kellemetlenséggel járt, de azt gondolom, hogy megérte, mert egyrészt milliárdos vagyonnal gyarapodott községünk, másrészt az útjaink állapota is javult. Itt hívom fel a figyelmet, hogy a belső rákötéseknek kettő év múlva kell elérni a 95 százalékos rákötöttséget. Lényeges még, hogy 36 hónap garancia van az elvégzett munkákra. Tehát, ha ez idő alatt bármi probléma adódik, akkor a kivitelező helyt kell, hogy álljon. A belső bekötések nem kiemelt utcák szerint történtek, hanem a generál kivitelező engedélye alapján végezték, ezért fordult elő, hogy egyes településrészekon korábban rákötöttek, míg a többit folyamatosan kötik rá. Az téves információ, hogy fél

évig mindenki ingyen használhatja. Az ingyenesség a próbaüzem időtartamára vonatkozott, ami viszont már lejárt. Fontos még, hogy az árakat nem az önkormányzatok, hanem az energiahivatal állapítja meg a törvényes jogszabályok alapján. A szennyvíztisztító telep már átadásra került, a felmerült hiányosságokat pótolta a kivitelező. A helyreállítási munkálatok még folyamatban vannak az utcákon. Alpolgármester úrral valamint a bizottsági elnökökkel végigjártuk a falut és 92 db hiányosságot jegyeztünk fel, melyeket a kivitelező felé jeleztünk. Ezen hiányosságok javítása és pótlása szintén folyamatban van.

A nagyobb problémák a belső rákötésekkel voltak és nagyon sok panasz érkezett a vállalkozó munkájára. Nem jelentek meg a megbeszélt időpontban, temetetlenül hagyták a munkagödröket, néha szerszámot is a lakóktól kértek. Itt jegyzem meg, hogy az önkormányzat által elnyert pályázati pénz tette lehetővé, hogy a belső bekötések is ingyenesek legyenek. Sok településen ezt mindenkinek önerőből kell finanszírozni, mely összeg 60-120 ezer forint között is lehet. Azt gondolom, hogy ez így is ajándék és ezért nem lehet elvárni, hogy a belső helyreállításokat is támogassuk.

Nagy örömünkre átadásra került a bölcsőde október 30-án, és a kisgyermek birtokba vehették. Az átadás azért csúszott, mert az akadálymentes WC nem felelt meg az előírásoknak, így újra kellett tervezni és átépíteni. Egyelőre négy fővel kezdtük meg a működést, de reméljük, hogy ez a szám emelkedni fog. Az új bölcsődében a cse-

csemőket és kisgyermeket a legkorszerűbb körülmények között tudjuk ellátni. A bölcsőde területi ellátottságot biztosít, nem csak Garáról, de Bácsbokodról, Bácsborsódról, Bács-szentgyörgyről és Csátaljáról is várjuk a gyermekeket!

Az idei TAO-s pályázaton is sikerült nyerni 4.885.000,- forintot, melyből 2.419.565,- Ft a Duna Horizont Zrt. támogatása, 1.000.000,- Ft az Axiál Kft. támogatása, a fenn maradó rész pedig önerő. Ebből az összegből vásároltunk az utánpótlás csapat számára felszereléseket, eszközöket, hogy megfelelő körülmények között, megfelelő eszközökkel tudjanak edzeni és felkészülni a mérkőzésekre. Az összeg másik részéből az öltöző födém szerkezetét újítjuk fel, illetve a fém ajtót cseréljük hőszigetelt műanyag ajtóra.

Idén is megünnepeltük és vendégül láttuk községünk idősebb korú lakosságát, az ún. Nyugdíjas nap keretében, akik nagy számban fogadták el meghívásunkat. A fehér asztal mellett színes műsorral is kedveskedtünk Nekik, majd a műsor után ízletes estebéddel láttuk Őket vendégül. Azt gondolom, ennyi év távlatából, hogy ez

a rendezvény is immáron hagyománynak is mondható és olyan ünnepnap, melyet meg kell őriznünk és tartanunk. Legalább ennyivel kifejezve köszönetünket és hálánkat azok felé, akiktől örököltük községünket!

Másik, nagy rendezvényünk a szüreti felvonulás volt, melybe bevontuk a horvát és német önkormányzatokat, valamint a székelyeket. Ez az esemény is jól sikerült, hisz akik ott voltak, jól érezték magukat, kicsiktől a nagyokig. A felvonulást színesítették Und községből érkező horvátok is.

Pályázati pénzből beszerzésre került egy Renault Trafic típusú mikrobusz, mely kiváltja az öreg Toyotát, amely ételszállító jármű marad. Időszerű volt egy ilyen jármű beszerzése, mert egyre többször kéri az egyesületek és civil szerveződések az önkormányzattól a személyszállítást.

Az őszi beköszöntével megindult a nagyfokú levélhullás. Tájékoztatom Önöket, hogy lehetőségük van a lombhulladék lerakására, a Trigo Kft. előtti önkormányzati területen kialakított depóban.

Karácsony előtt még egy lapszámmal fogunk jelentkezni. Addig is kívánok mindenkinek jó felkészülést az ünnepekre erőben, egészségben!

Faa Béla
polgármester

A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI, KÖZNEVELÉSI, NEMZETISÉGI-ÜGYEK, KULTURÁLIS ÉS SPORT BIZOTTSÁG TÁJÉKOZTATÓJA

A Településfejlesztési, Köznevelési, Nemzetiségi-ügyek, Kulturális és Sport Bizottság feladat- és hatásköréhez kapcsolódóan az alábbi tájékoztatást adja a lakosságnak az elmúlt időszakban elvégzett önkormányzati feladatokról:

- a bölcsőde eszközei összeszerelésre kerültek, a bölcsőde berendezése megtörtént,
- a Dózsa György utcáról a legelőre levezető csatorna befogadója kibetonozásra került,
- a Pánics Miklós utcában járdajavítás történt,
- a futballpályán az öltözőre új kémény került,
- a köztéri padok átfestése megtörtént,
- a temető kerítésénél lévő gyomokat levegyszereztük,
- a saját vetésű, kihajtott virágok egy része kiültetésre került a faluban, a többi a művelődési házban telel, és majd tavasszal kerülnek kiültetésre,
- Kubatov Miksáné, Mária néni virágcserepek adományozásával segítette a virágok teletetését,

- a lomtalanításból maradt vasanyag értékesítésre került,
- a Művelődési ház teraszán meszelés történt,
- a Dózsa György utca déli végén a csapadékvíz elvezetésére árok létesült, átereszekkel,

- a régi óvoda épületében laskagomba termesztése történik,
- a közfoglalkoztatottak a szalma szecsázását, a hőkezelést, az oltást és az átszövetést követően 185 zsákban helyezték ki alapanyagot a helyiségekben,
- a gombaszákok október közepétől termőre fordultak,
- társadalmi munkában Takács Krisztián kimeszelte az Ifjúsági Táncsoport szobáját a művelődési házban
- a Kossuth utca elején lévő játszótér mögött kövesút pótlására előkészítő munkálatokat végeztünk társadalmi munkában.

*Kertész Ferenc
bizottsági elnök*

SZÉP KORÚ KÖSZÖNTÉSE

Seres Mihályné, Jucika néni 90. születésnapja alkalmából köszöntöttük október 21-én. Családja körében adtuk át részére Jegyző Aszszonnyal Orbán Viktor miniszterelnök üdvözlő sorait, valamint Önkormányzatunk szerény ajándékát egy virágcsokor kíséretében.

Jucika Néni! Isten éltesse erőben, egészségben!

A HORVÁT NEMZETISÉGI ÖNKORMÁNYZAT GARA HÍREI

Az elmúlt negyedév nem tűnt annyira eseménydúsnak, időközben mégis sok felkérésnek tettünk eleget. 2015. augusztus 20-án a Bunyevác Hagyományörző Táncscsoport és a Bácska Tamburazenekar fellépett a községi Nyárbúcsúztató rendezvényen.

2015. augusztus 28-án a Bunyevác Hagyományörző Táncscsoport és a Bácska Tamburazenekar részt vett a bátaszéki „Nemzetek Tánca” rendezvényen. A program-sorozat keretében Bátaszék központjában hat péntek este alkalmával bemutatták a környékbeli nemzetiségek folklórkincsét. A horvát est megszervezésére Gara kapta meg a felkérést. Bunyevác táncokat mutattunk be, amelyet táncház követett a járókelők bekapcsolódásával.

2015. szeptember 5-én Kisboldogasszony ünnepére közel húsz fő részvételével autóbuzsós zarándokutat szerveztünk Hercegszántóra, a Mária kegyhelyre. Az ünnepi szentmisét Vinko Puljic, szarajevói érsek celebrálta. A falu központjában a hercegszántói plébánia megalakulásának 300. évfordulója alkalmából emléktáblát is avattak, majd a béregi tamburások szórakoztatták a résztvevőket.

2015. szeptember 6-án néhány fővel részt vettünk a horvátországi testvérfalu, Gájity „Pudarina” nevű szülő-

ünnepén. A hegyoldalban megrendezett ünnepségen folklórműsort láthattunk helyi csoportok és a baranyai Szajk részvételével.

2015. szeptember 12-én ismét a horvátországi testvérfaluba kaptunk meghívást. Ezúttal horgászversenyt szerveztek a topoljei Duna holtágon. A garai bunyevácokat Takács Mariska, Tuni és Nagy Karcsi képviselte. Egyedüli külföldi csapat voltunk, és a helyiek jobban ismerték, mire harapnak ott a halak, így a középmezőnyben sikerült végeznünk.

A harmadik horvátországi utunk 2015. október 8-9-én a Duna parti Ilok (Újlak) városába vezetett. A Pécsi Horvát Főkonzulátus közvetítésével meghívást kaptunk a függetlenség napi ünnepi műsorra. A Garai Ifjúsági Táncscsoport fél órás műsort adott sokác, szlavón, bunyevác és egy bukovinai székely koreográfia bemutatásával. A programot a helyi szlovák művelődési házban rendezték meg, így a helyi szlovák és egy horvát csoport lépett még fel (Ilokon ezer fős szlovák kisebbség él). A közönség soraiban a háborús veteránok ültek, szinte kizárólag férfiak, ezért majdnem úgy éreztük magunkat, mint a Musko prélón... A publikum nagy szeretettel fogadta műsorunkat. A fellépést összekötöttük a környékbeli

műemlékek megtekintésével. Első napon idegenvezetővel megnéztük az iloki „Odescalchi” várat, a városi múzeumot és a Kapisztrán János templomot. A város történetének több magyar vonatkozása is van, a legnagyobb fejlődést a 15. században Újlaki Miklós bánsága alatt élte meg. Mivel Ilok a horvát borturizmus egyik fellelegvára, így nem maradhatott ki programunkból a „Stari podrum” (rég pincészet) megtekintése sem. Körbevezettek minket a több millió literes pincészet labirintusában, ahol a legnagyobb hordó 55 ezer literes és a legdrágább bor literje közel fél millió forintba kerül. Leghíresebb boruk a „Tramini”, melyet az angol királyi családnak is szállítanak, Vilmos herceg és Katalin hercegnő menyegzőjének itallapján is szerepelt. Az esti összetartáson is finom borokat szolgáltak fel, melyet horvát, magyar, szlovák és szerb nyelvű nótázás követett. A garaiak sem maradtak szégyenben.

Másnap szomorúbb helyszínek következtek. A délszláv háborúban szinte földig lerombolt, mára újjáépült Vukovárt tekintettük meg. A garai horvát önkormányzat megkoszorúzta a civil áldozatok „ovcsarai” emlékhelyét, megnéztük az emlékmauzóleumot és a vukovári emléktemetőt. Azt követően a nemrég felfedezett „Vucsedoli Kultúra” múzeumát tekintettük meg idegenvezetővel. A legfrissebb régészeti leletek szerint a vucsedoli kultúra párhuzamosan létezett a mezopotámiai, egyiptomi és

ókori görög kultúrával, időszámításunk előtt több ezer évvel. A néhány hónappal ezelőtt megnyílt múzeumban ennek tárgyi emlékeit, berendezéseit tekintettük meg. Azt követően sétát tettünk Vukovár belvárosában és megebédeltünk a Duna parti halászcárdában. Hazafelé megpihentünk Zombor felújított belvárosában.

2015. szeptember 26-án Gara Község Önkormányzata mellett társszervezőként részt vettünk a községi szüreti felvonulás megrendezésében. A bunyevácokat Koller Sándor és neje, Molnár Ibolya képviselte a bíró és bíróné szerepében. Az idei kultúrműsort a Győr-Moson-Sopron megyei Und község „Veseli Gradistycanci” nevű táncscsoportja adta, ezzel viszonzva a garaiak június végi ottani vendégszereplését. Másfél órás színvonalas műsorokban szlavóniai, zagorjei és gradistyei horvát táncokat és zenei blokkokat adtak elő. Külön ki lehet emelni a kóp-házi tamburás lányok szép nótáit. A programot szüreti táncszízzel zártuk, melyen a talpalávalót a Bácska Tamburazenekear húzta.

Köszönjük mindenkinek, aki munkával, süteménnyel, borral és egyéb kellékekkel hozzájárult a vendégfogadáshoz. Az undi vendégek utazását és ebédjét az Országos Horvát Önkormányzat és az Emberi Erőforrás Támó-

gatáskezelő finanszírozásával valósítottuk meg. 2015. október 15-én bunyevác klubhelyiségünkben fogadtuk a bajszentistváni óvoda horvát csoportját.

Támogatásként hifi-tornyt vásároltunk a garai általános iskola „Pillangó” táncsoportjának.

Horvát Nemzetiségi Önkormányzat

A NÉMET ÖNKORMÁNYZAT GARA HÍREI

Csodaszép nyári délutánon sváb zenétől volt hangos a bajai sétáló utca. 17 órakor a gyerekek, valamint az őket kísérő felnőttek vidám csevegésétől volt hangos az utca. Az MNÁMK tanulói, az óvodások, iskolások népesítették be a teret, ahol rövidesen megkezdődött a sváb táncház. A kicsik vidáman, nagy igyekezettel utánozták a táncleányokat. A táncházat az éjszakába nyúló fergeteges mulatság követte, melyhez a palotabozsoki Schütz zenekar szolgáltatta a zenét, váltakoztatva a hagyományos sváb zeneszámokat a legújabb német zeneszámokkal, kielégítve az idősebb, és a fiatalabb korosztály igényeit.

De az öregebbek is beálltak és utánozták a „Schwimm, schwimm...” mozgásait, lépéseit, akár csak ahogy a fiatalok ropták a polkát, ländler, marsot.

Hat nappal „Mária mennybemenetelének” ünnepe előtt került sor a bajai „Barátok templomában” a hagyományossá vált megyei német misére, ahol összejöttek a

megye területén élő települések lakói, valamint a szűkebb hazánkban, Bács-kiskun megyében letelepült német, osztrák, svájci katolikusok. A misét Schindler Mátyás atya, Bergmann János atya, Szűcs Tibor atya, Gara plébánosa, és Toldi Norbert atya celebrálták. (Bergmann atya néhány évet Garán is eltöltött az 1960-as években, ő mindig szívesen focizott a gyerekekkel hittan óra után, akár reverendában is.) Schindler atya a prédikációban arról beszélt, hogy vallásunk ne csak abból álljon „hogyan hiszünk”, hanem rendszeresen gyakorolnunk kell, mindig készen az új kihívások felismerésére, átélésére. Fel kell állnunk akkor is, ha legszívesebben fekvé maradjunk.

Mise után Huzsvai György vezetésével a vaskúti Kraul Antal fúvószenekar vidám, temperamentumos zeneszámokkal szórakoztatta a résztvevőket a templom előtti téren, ahol az egybegyűltek még elbeszélgettek környékbeli ismerőseikkel.

2015. szeptember 4-én került sor a „Nyárázó sváb ünnepe” Baján a Sobri csárdában. Ez az úgynevezett „Sommerendfest” már szintén hagyományossá vált. Kévs helyen létezik még ez az igazán hagyományos sváb zenekari felállás, melyben nincs ütőhangszer. A zenészek öltözete is sajátos, nem utánozza a mai német zenekarok ruházatát, az egyszerű inget, nadrágot papucs

és egy kötény egészíti ki. Bár sok modern számot is ismernek és játszanak, de zömében igazi hagyományos zenét hallhatunk tőlük. Amikor a jókedv tetőfokára hágott, táncház formában tanították be a régi táncok lépéseit. Kellemes, emlékezetes estét töltöttünk együtt.

2015. szeptember 6.: Zarándoklat Máriakönyrére
Az érseki nagymise előtt 9 órakor a kegyhely kápolnájában került sor a német nyelvű szentmisére, melyet Schindler Mátyás atya celebrált. Jézus anyját, Máriát a halandó anyákhoz hasonlította, akik féltik, óvják gyermekeiket, mint Mária, amikor a 9 éves Jézus hátramaradt a templomban, miközben anyja nevelőapjával a zarándoklók között keresték őt. Mikor visszatérve a templomban megtalálták, Mária így dorgálta: „Hogy tethetted ezt velünk, annyira aggódtunk érted.” Ahogy ezt sok-sok édesanya teszi gyermekével. Különösen szép öltözetekben érkeztek a zarándokok, szép népviseleti ruhákban. Áhítatos, szép ünnep volt.

Idén szeptember 26-án került sor Garán a szüreti felvonulásra. A rossz idő ellenére sokan kísérték el a népviseletbe öltözött táncosokat útjukra. A német nemzetiséget Kertész Hanga képviselte, aki a jegyzőné szerepében öltötte magára a hagyományos német népviseletet. A ház előtt a zenészek marsot, polkát és keringőt játszottak, a lelkes közönség a táncosokkal együtt járta a borús idő ellenére.

Német Önkormányzat Gara

A GARAI SZÉKELYKÖR EGYESÜLET HÍREI

A „Hadiki búcsún” emlékeztünk meg több kerek évfordulóról a Garára került bukovinai székelyek életéből. A szentmise után a Miklós József vezetésével húsz éve állított garai székelykaput koszorúztuk meg és a kapu állításának főszervezője emlékezett vissza az akkori cselekménysorra, segítőkre, történetekre. Nagy örömünkre sokan elfogadták a meghívásunkat, a 20 évvel ezelőtti székelykapu állítói közül. A művelődési házban a bukovinai székelyek letelepedésének 70. évfordulójára emlékeztünk meg a Bátaszéki Székelykórus emlékműsorával.

A tavalyi évben a Madéfalvi Ifjúsági Néptáncscsoport szerepelt nagy sikerrel Garán. Ekkor Csibi József, a falu egyik vezető személyisége hívta vissza a garaiakat egy erdélyi kirándulásra. A külhoni magyar testvéreink meglátogatására az augusztus 20-i hosszú hétvégén került sor. Garai táncosok, a kíséző népzenekar, valamint a Garai Székely Asszonykórus utazott el. A garai székelyek ősei egykor a madéfalvi veszedelem után kerültek ki Bukovinába – majd onnan Garára – így személyes érzelmű is volt az utazás a fellépésen és a nevezetességek megtekintésén túl. A csoport meglátogatta történelmünk és irodalmunk jelentős emlékhelyeit, Erdély nevezetességeit: Vajdahunyad, Déva, Segesvár, Fehéregyháza, Csíksomlyói kegytemplom, Gyilkos tó, Békás-szoros, Székelyudvarhely, Szejkefürdő, Szováta, Parajd, Korond, Farkaslaka, Csíkszereda, Gyulafehérvár. Madéfalva nevezetességeit is bejártuk. Megnéztük reggel és este a legelőre vonuló, majd hazatérő marhacsordát. Szüreti hívogatókat láthattunk, ami a felnőtté válás egyik avató szertartása a számukra. Utazhattunk a szénával megrakott lovaskocsin. A fiúk a helyi focistákkal is megmérkőztek, szoros meccsen sajnos alulmaradtunk, pedig a lányok nagyon igyekeztek a szurkolással. Nagyon szép élményekkel térhettünk haza, de nem is voltunk idegenbe, minden nap magyar szót hallhattunk, rengeteg kedvességet, törődést és szeretetet kaptunk a külhoni magyaroktól.

Az erdélyi Marosludashoz tartozó Andrásstelep be-telepítésének 110. évfordulóját ünnepelték, valamint Marosludasi Magyar Napokat tartottak szeptember első hétvégén Marosludason ill. Andrásstelepen. A hétvégre a Garai Ifjúsági Tánccsoport is meghívást kapott a helyi Hajdina Kulturális Egyesülettől. A garaiak pénteken ellátogattak Torockóra, ahol „kétszer kell fel a nap”, majd este borkóstolóhoz járták a táncot. Szombaton a római katolikus templomban misével kezdődött az ünnepség. A főesperes figyelmeztetett, hogy „tenni kell annak érdekében, hogy meg tudjunk maradni magyarnak itt”. A telepítések 1907-ben fejeződtek be, a népcsoportok új jövőbe vetett hittel hagyták el szülőföldjüket és telepedtek le a környék nagybirtokosainak földjeire, akiknek nevét megőrizték a települések: Andrásstelep, Eckentelep, Mezőalbis stb. Marosludasra, harminchat római katolikus család telepedett le, akiket a történelem vihára Bukovinából sodort a Maros völgyébe. Amint az előadó hangsúlyozta, mindenekelőtt olyan családok vállalták a telepekre költözést, amelyek pénzzel rendelkeztek annak érdekében, hogy a gazdaság ellenértékét kifizessék, illetve bíztak saját munkaerejükben, hogy az évek során kitermelik az állami kölcsön törlesztéséhez szükséges összeget. A misét és az előadásokat követően ifj. gróf Andrásy Gyula országgyűlési képviselő mellszobrának a leleplezése következett a templomban. A település névadója ezáltal jelképesen végképp hazatért egykori birtokaira. Este az iskola udvarán a Bukovinai Székelyek Folklórtalálkozójával folytatódott az ünnepség, amint a főszervező elmondta, Andrásstelepen ezt első ízben rendezték meg. Fellépett Kásler Magda az Üver zenekar kíséretében, a Garai Ifjúsági Tánccsoport, a dévai Szivárvány énekkar, a Csernakeresztúri Hagyományőrzők, illetve a Tatárka, Pohánka, Hajdina helyi néptáncgyűttesek.

Vasárnap a garaiak a mihamarabbi viszontlátás reményében utaztak haza.

A helyiek ígéretet tettek, hogy csatlakoznak a Bukovinai Székelyek Országos Szövetségéhez és jövőre Garára is ellátogatnak.

Szeptember 25-26-án rendezték meg a VIII. Bajai Újbor Fesztivál és Baja-Gemenc Természeti Napokat. Szellemi Kulturális Örökségeket bemutató sátor is színesítette a rendezvényt. A kunsági birkapörkölt karcagi hagyománya, Hagyományos halászat a Dunán, Busójárás Mohácson elnevezésű kulturális örökségek mellett a Bukovinai székelyek csobánolása, betlehemes pásztorjátéka is helyet kapott. A garai csobánolók eszközeiket mutatták be, élményeiket mesélték el a kíváncsi érdeklődőknek. A garai Aprók ill. szőlő táncosaink is bemutatkoztak a rendezvényen. Somogyi, bukovinai székely és moldvai táncokat láthatott tőlük a közönség.

Szeptember 3-án Csátalján az Istenségírsi Búcsúra emlékeztünk a rendezőkkel közösen. Október 3-án, Vasúton a Fogadjisteni Búcsú emlékére tartottak rendezvényt barátaink. A Székely Asszonykórus, ill. az Ifjúsági Tánccsoport is nagy sikerrel lépett fel a rendezvényen.

Októberben Országos és Térségi Minősítőt szerveztek Tázlaron, amelyen tizenegy csoport – köztük a Garai Székely Asszonykórus – és egy szólista vett részt. A szakmai zsűri térségi dicséretes elismerésben részesítette kórusunkat. Gratulálunk nekik!

A Székelykőr elkövetkezendő programjai: november 28-án András-napi guzsalyas. December 19-én Adventi gyertyagyújtás, február 6-án Székelybál.

GARAI IFJÚSÁGI TÁNCCSOPORT

Számos hazai és a három külföldi – Erdélyben kétszer, Horvátországban egyszer – fellépésen van túl a csoport, amikről már az előző cikkekben ill. a mostani újságban lehet olvasni. A néphagyományőrzésen, közösségformáláson túl igyekszünk környezetünket is rendben tartani. Ezért a művelődési házban található klubszobánkat önerőből ill. Takács Krisztián barátunk segítségével sikerült felújítani, amit itt is köszönünk neki. Javításokra, mázolásra, karnis- és függönycserére, a terem átrendezésére került eddig sor, aminek terveink szerint még nincs vége. Otthonosabbá szeretnénk tenni a sokat használt klubszobát, az évek során összegyűjtött képe-

ket, emlékeket szeretnénk kitenni a falakra, hogy látható legyen. Októberben komplett moldvai csángó ruházatot sikerült beszerezni a lányok részére, amit terveink szerint minél előbb be is mutatunk a nagyközönségnek. Régóta gyűjtögettünk erre különböző formában, támogatások gyűjtése, rendezvényszervezés által. Köszönjük, aki bármiben segítségünkre volt. Nagyon várjuk az új népviselet felavatását.

GARAI APRÓK

Az első év értékelése

Garai Aprók névre keresztelt gyermek-táncscsoport – ami az ifjúsági táncscsoport bábáskodása mellett működik a művelődési házban – tevékenységét 2014 őszén kezdte meg. Így most az iskolához hasonlóan a 2014/2015-ös tanévet szeretnénk értékelni.

2014 őszén a szeptemberi próbahónap után beállt a résztvevők létszáma és a próbák menete. 22 gyerek járt stabilan a foglalkozásokra. Az év folyamán három felsős lány csatlakozott az ifjúsági csoporthoz is. Pozitív hozzájárás lett tetteknek, a nagyoknál többet tanulhattak, a kicsiknél jó példával jártak elől, több feladatot lehet rájuk bízni. Nagyon jó lenne, ha ez a tendencia megmaradna. Óvodások is jól megférnek az iskolások között, nem volt ebből feszültség, jól veszik az akadályokat a

kisebbség. Öröndetes, hogy alsó tagozatban a fiúk számára is végre elismert mozgásformává vált a néptánc. A nyári tánc tábor után létszámuk emelkedett, ami talán a jó közösségnek is köszönhető. Több jó hangú, tehetséges leány tartozik a csoporthoz, akik szóló éneket is bátran énekelnek. Büszkéek vagyunk arra is, hogy más településről is járnak Garára néptáncot tanulni.

A Garára járó vidéki koreográfusok is dicsérték a csoport tagjait. Testvérek, rokonok az ifjúsági csoportban táncolnak. Ez mindenképpen jó példa a kicsiknek. A nagyok jobban figyelnek a kicsikre, segítenek több mindenben. Így került a nyári tánc táborban bevonásra Koller Kitti is. Munkássága, hozzáállása, magatartása a kicsiknek is példaértékű lehet, Kitti is kipróbálhatja magát a néptánc tanításában, gyerekekkel való foglalkozásban. Visszatekintve az elmúlt év fellépéseire, hét alkalommal mutathatták meg a színpadon a tudásukat a gyerekek. Ebből öt alkalommal élő zenekari kíséret mellett, ami nagy odafigyelést és közös munkát igényel mind a táncosok, mind a zenészek részéről. A nyári szünet után szeptemberben folytatódott a munka. Kóvágó Zsolt néptánc pedagógustól vasi táncokat tanulhatnak a kicsik. Reméljük, sok örömet lelik az új táncban a gyerekek és majdan a nézők egyaránt. Köszönjük a szülők és az Önkormányzat támogatását. Próbáinkra továbbra is várjuk a néptánc-, illetve népzene iránt érdeklődő kicsiket, nagyokat egyaránt.

Antal Zsolt

A GARAI KÖZSÉGI SPORTEGYESÜLET HÍREI

Az újság sportrovatában legtöbbször labdarúgásról olvashatunk, most egy egyéni sportolóval, Simon Krisztián ökölvívóval beszélgettem. Apropója a dolognak, hogy az elmúlt hétvégén a kiscsávolyi iskola tornatermében volt egy pofonparti...

Antal Zsolt (A.Zs.): Kezdjük az általános iskolától. Mint minden garai gyerekek általában először a focival ismerkedik meg. Te is játszottál a serdülőben. Hogyan emlékszel erre?

Simon Krisztián (S.K.): Igen, de nem mint minden garai gyerek, hanem, mint minden magyar gyerek. Magyarországon - mint sok más helyen - elkerülhetetlen, hogy a gyerekek ne ismerkedjenek meg a focival. Talán egy évig játszottam a serdülőben, 2007-től 2008-ig. 2004-től 2006-ig thai-boxoltam, majd mikor 2006-ban felvettek a III. Béla Gimnáziumba, abbahagytam. 2007-ben éppen te vettél rá, hogy focizzak. Mint minden gyerek, így én is szerettem focizni, ezért megpróbálkoztam vele. Nem ment olyan jól sosem, úgy érzem jobban tettem, hogy váltottam.

A.Zs.: Becenevedet is egy híres focistáról, Scholes-ról kaptad. Él még ez a köztudatban?

S.K.: Igen, annak idején sokkal vörösebb volt a hajam, így rám ragadt ez a becenev. Kb. évente egyszer hallom, mikor már pont elfelejteném, hogy ilyen is volt. Az idei egy alkalom is megvolt az imént.

A.Zs.: Hatosztályos gimnáziumba kerültél Garáról. Mit sportoltál akkoriban?

S.K.: Mint mondtam, éppen abbahagytam a thai-boxot amikor felvettek, ekkor jött a foci. A focit 2008-ban hagytam abba, majd elkezdtem boksizolni. Az első két évben jártam röplabdára, valamint szertornára is.

A.Zs.: Hogyan kezdődött az ökölvívás? Hogyan kerültél le az edzőterembe?

S.K.: Úgy gondolom, az ökölvívással gyerekkorában kétféleképpen ismerkedik meg az ember. Beleszületik a sportba, vagy meg akarja védeni magát. Én az utóbbiba tartozom leginkább, de talán picit az elsőbe is. Keresztapám, Kubatov Milán thai-boxra járt és 2004-ben én is elkezdtem thai-boxolni. Ekkor voltam 10 éves. Csábi Bettina, akkori profi ökölvívó világbajnok férje, Koller István volt az edző. Ebben a teremben ismertem meg ökölvívó nevelőedzőm, Gálos Tamást, valamint fiait, Viktort, Rolandot és Tamást.

A.Zs.: Mit adott számodra a boksizoló közösség?

S.K.: Nagyon sokat köszönhetek a sportnak. Élményeket, barátokat valamint olyan, az életben elengedhetetlen dolgokra tanított meg, mint például a tisztelet, becsületesség, talpraesettség, kitartás, akarat, fegyelem.

A.Zs.: Hogy érzed ott magad?

S.K.: Azt mondhatom, amikor hazakerérek, és péntekenként itthon edzhetek Baján, olyankor érzem igazán jól magam. Otthon érzem magam abban a pillanatban, ahogy belépek és megérzem az edzőterem „illatát”. Innen tudom, hazaértem.

A.Zs.: Gálos Tamástól érdeklődtem felőled. Vékony gyerekként kerültél hozzá, most meg egy remek kiállítású, jó tanuló fiatal felnőtt vagy. Úgy éreztem nagyon kedvel téged. Milyen a kapcsolatotok? Ő csak egy edző, vagy esetleg más is a számodra?

S.K.: Mindenképpen több mint edző. Nevelt, edzett, tanított. Ő nem az a fajta edző, akinek ez a munkája, hanem olyan, akinek ez az élete. Nagyon sok mindent köszönhetek neki. Átéltünk közösen örömet, bánatot, sikert, kudarcot. Láttam, ahogy felnövök napról napra és 13-14 éves gyermekből érett férfivá válok. S ez idő alatt minden egyes nap találkoztunk edzésen. Több időt töltöttem vele, többet tanultam tőle, mint sok-sok gyerek az édesapjától. Ő egy olyan ember, akinek a legkisebb dolgokban sem hazudok, megbízom benne és tudom, hogy vele megbeszélhetek szinte bármit. A három fiával szintén együtt edzünk gyermekkorunk óta, együtt nőttünk fel. Testvéreimként tekintek rájuk. Az egész család fontos része az életemnek.

A.Zs.: Otthon hogyan fogadták, hogy éppen a bokszot választod?

S.K.: Mint minden édesanya, az enyém is nagyon féltett eleinte, nem is akart engedni. Úgy érzem ez természetes.

A.Zs.: A III. Bélából merre kerültél? Milyen váltás történt a sport terén?

S.K.: Érettségi után felvettek Székesfehérvárra, a Nyugat-Magyarországi Egyetem Geoinformatikai szakára, mint földmérő mérnök hallgatót.

A.Zs.: Melyik eredményeidet említenéd meg? Mire vagy a legbüszkébb?

S.K.: Egyik évben sikerült egy bronzérmel elcsípnem Egerben, az országos Bornemissza Gergely emlékversenyen. Ez egy korosztályos válogató torna volt. Több nemzetközi tornáról hoztam el az első helyet, az egyikem volt a számomra a legemlékezetesebb mérkőzésem. Kiskunha-

lason a nemzetközi Testvérvárosok Kupáján az akkori válogatott fiúval bokszoltam és sikerült megvernem. Sírva jöttem le a ringből, hisz ez akkor hatalmas élmény volt.

A.Zs.: Szabadidőben mit csinálsz? Mennyi időt veszi, vetted el az ökölvívás?

S.K: Az egyetem mellett nem sok szabadidőm van, ám azt a keveset, ami adódik, azt a bokszra fordítom. Igyekszem minden nap edzeni, ha van lehetőségem kétszer is. Jelenleg heti 6-7 edzésem van, melyből kettő az itteni klubban, egy otthon Baján, három-négy alkalommal a kollégium konditermében edzek.

A.Zs.: Mik a jövőbeni terveid a magánélet és a sport terén? Mikor lépsz szorítóba legközelebb?

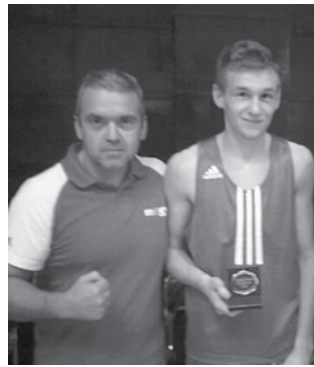
S.K: A jövőben profi karriert tervezek. Jelenleg épp súlycsoportváltással foglalatokodom. 60 kg-ról 64 kg-os súlycsoportra váltok. Ebbe kell jelenleg beleerősödnöm. Három-négy amatőr meccset szeretnék még, utána pedig ifj. Gálos Tamással profi karrierbe kezdenék. Emellett jövő decemberben - ha minden jól alakul - államvizsgázom az iskolában.

A.Zs.: Hogyan sikerült számodra a pofonparti?

S.K: A mostani pofonparti nem úgy sikerült, ahogy terveztem. Bár ez túlnyomó részt a bírónak köszönhető. Végig domináltam a három menetet, többet kezdeményeztem, többet találtam, viszont a harmadik menetben egy elcsúszást követően megszámlolt a bíró és a háromból kettő pontozóbírónál ez elég volt, hogy az ellenfelemet győztesnek hozzák ki. Így 2-1-es vereséget szenvedtem. Ez csak azért szomorít el, mert sokkal jobbnak éreztem magam, de túlteszem magam rajta. A lényeg most az volt, hogy újra kötelek közé lépjek és legyűrjem a drukkot. Ez megtörtént.

A.Zs.: Ajánlod az ökölvívást, a sporttolást a garai srácoknak, lányoknak? Mit tanácsolsz nekik?

S.K: Természetesen igen. Lehet, hogy kicsit elfogult vagyok, de ezt a sportágat ajánlom leginkább. Sok fiatal gyerek kick-boxra, karatéra kezd el járni, mert ott lehet rúgni is és valljuk be, mi is imádtuk a Bruce Lee vagy Van Damme féle filmeket. Ám a boksz sokkal összetettebb annál, mint amilyennek tűnik. Nem utolsó sorban olimpiai sportág, nem úgy, mint például a kick-box, ami talán sosem lesz az. Valamint olvastam nemrég, hogy Amerikában egy nyolc főből álló kutatócsoport összevetett hatvan sportágat. Sok-sok szempont alapján az amerikai foci illetve a jégkorong előtt az ökölvívás volt az élen, tehát ez a legnehezebb sportág. Aki ökölvívó szeretne lenni, azt ajánlom neki - amit szinte minden sportágnál igaz - kezdje el minél előbb, a legjobb öt-hat éves korban. A fiúknak azt tanácsolom, ne az utcán akarjanak „kemények” lenni, hanem az edzőteremben. A lányoknak viszont, hogy ne féljenek, ez nem csak a fiúk sportja.

A.Zs.: Köszönöm az interjút, sok sikert kívánok terveid megvalósításához!

S.K: Köszönöm szépen!

Ökölvívás témában utoljára 2010-ben Pekanov Tamással készült interjú, amit itt, az újságban lehetett olvasni. Tamás 2010-ben abbahagyta a versenyszerű bokszolást. A Pécszet megszerzett testnevelő-edző diplomájával a Kecskeméti ÁFEOSZ Kereskedelmi, Közgazdasági Szakközépiskola testnevelő tanára lett. Ökölvívó edzőként munkálkodik a Kecskeméti Sportiskolánál. Kb. negyven, 10-16 éves fiatalot okít az ökölvívás technikájára.

Antal Zsolt

FOCIHÍREK

Utánpótlás csapatunk az U-14-es mezőnyből az U-16-os csapatok bajnokságába került át. Sajnos eredményesség tekintetében nem állnak még jól. Csapatunkban kevés az utolsó éves, idősebb,

fizikailag erősebb játékos. Sajnos a nyári csapatformálásnál több, pont ilyen kvalitású fiatal ígérte Császár edzőnek, hogy vidékről hazatérnek, ill. a csapat nélküliek elkezdik a labdarúgást. Nem így lett. A csapat fiatal, mindenre elszánt, edzésre járnak, csak sajnos még a nyert meccsek hiányoznak teljesítményükből. Bízunk a tavaszi jobb folytatásban.

A felnőtt csapatunk a Kalocsa környéki csapatokkal és a volt déli csoport csapataival alkotja az új mezőnyt. 5-6 forduló után világgóssá vált, hogy a Kalocsa környéki ellenfeleink bizony erősebbek, mint mi, illetve a környékbeli csapatok. Egyedül csak a Hercegszántó gárdája állja a versenyt. Felkészülési meccseink sem szolgálták azt a feladatot, hogy felkészüljünk az új idényre. A csapat tagjai nem tudtak úgy megjelenni, ahogyan kellene. Serdülősökkel, és mindig más kerettel tudtunk csak kiállni. Ehhez hozzájött az edzések gyér látogatottsága. Ezen összetevők nem is hoztak túl jó eredményt. Edzőnk több felállási variációval, játékosok új poszton való szerepeltetésével is próbálko-

zott. Nem volt könnyű helyzetben, meccsről-meccsre más keretből válogatta ki a kezdő tizenegyet. A legjobb meccsünknek a Bátya elleni eseménydús, fölényes győzelmet tartom. Az előkelő, 5. helyen álló ellenfelünket sikerült emberhátrányban padlóra küldeni. Legjobb csapattal állhattunk fel, ritka pillanat volt, hogy ennyi játékos az edző

rendelkezésére álljon. Hátralévő meccseinken két erősebb és egy velünk egyszintű csapattal mérkőzünk meg. Bízunk az eredményes szereplésben és a jobb helyezésben. Nem ezt szoktuk meg.

Antal Zsolt

U-16-os tabella:

1.	HAJÓSI FC	9	8	0	1	49	17	32	24
2.	BÁCSALMÁSI PVSE	9	8	0	1	31	8	23	24
3.	DUSNOKI KSE	8	5	0	3	36	14	22	15
4.	KISKUNHALASI FC	9	4	2	3	34	27	7	14
5.	JÁNOSHALMI FC	9	4	1	4	25	23	2	13
6.	HÍD SC	9	4	0	5	29	35	-6	12
7.	LUA-BAJA-BÁCSBOKOD	9	3	2	4	24	29	-5	11
8.	TOMPAI SE	9	2	2	5	26	35	-9	8
9.	NEMESNÁDUDVARI KSE	9	1	1	7	18	52	-34	4
10.	GARAI KSE	8	1	0	7	15	47	-32	3

Felnőtt tabella:

1.	GÉDERLAKI KSE	12	12	0	0	83	6	77	36
2.	HOMOKMÉGY KSE	12	10	1	1	61	18	43	31
3.	FAJSZI SE	12	8	2	2	41	24	17	26
4.	SZAKMÁRI KSE	12	8	2	2	36	19	17	26
5.	BÁTYA SE	12	7	1	4	31	27	4	22
6.	HERCEGSZÁNTÓI FC	12	7	0	5	38	33	5	21
7.	MADARASI SE	12	6	1	5	27	42	-15	19
8.	ÖREGCSERTŐ KSE	12	5	3	4	30	21	9	18
9.	USZÓD KSE	12	5	1	6	36	38	-2	16
10.	DUNAFALVA SE	12	5	1	6	23	40	-17	16
11.	DUNAPATAJI KSE	12	5	0	7	35	34	1	15
12.	GARAI KSE	12	3	1	8	28	42	-14	10
13.	BÁCSBOKODI SK	12	2	2	8	17	42	-25	8
14.	KUNBAJAI SE	12	2	2	8	16	44	-28	8
15.	DUNASZENTBENEDEK KSE	12	1	2	9	15	42	-27	5
16.	VASKÚTI BÁCSCSA SE	12	0	1	11	10	55	-45	1

A GARAI NEMZETISÉGI ÓVODA ÉS BÖLCSŐDE HÍREI

ÓVODAI HÍREK

Itt van az ősz, itt van újra...

Szeptember első heteiben az óvónő számára a legfontosabb feladat az új gyerekek beszoktatása, az érzelmi biztonság megteremtése, családlátogatás. Rengeteg kérdés kavargó ilyenkor a szülők fejében is, ami teljesen természetes. Az óvodai beszoktatás nagy próbatétel szülőknek és gyermeknek egyaránt. Az óvoda az első nagy megmérettetés a család, a szülők életében, ahol kiderül, hogy jól teljesítettek-e eddig szülősből, hiszen ekkor kapnak először visszajelzést, hogy gyermekük „beválik-e”, „megfelel-e”, „beszokik-e”. 28 éves óvónői pályafutásom alatt nem láttam még olyan gyereket, aki ne tudott volna beszokni. Van, akinek kevesebb és van, akinek több időbe telik, de előbb utóbb minden gyermek képes lesz rá. Fontosnak tartom, hogy maga a szülő hogyan áll az óvodakezds témájához. Minden gondolatunk, érzésünk sugárzik rólunk, még kimondatlanul is. Gyermekünk meg olyan antennákkal születnek, hogy képesek kódolni a bennünk meghúzódó érzéseket. Ha mi magunk szorongunk és félünk az óvodától, igazából még nem is szeretnénk elszakadni gyermekünkötől, ezeket a félelmeket a gyermekünk is átveszi és beteljesíti tudatalattit vágyunkat. Mi óvónők, tudjuk, hogy először a szülőtt kell megnyugtatni, hogy jó helyen, biztonságban lesz gyermeke.

Kedves Szülő!

Bízzál gyermekedben és saját magadban is, hogy ügyesen veszitek ezt az akadályt is, hiszen már annyit mindent megoldottatok az elmúlt három év alatt!

Ovi után beszéljess gyermekeddel, de ne kérdezz túl sokat, hagyd, hogy ő irányítsa a beszélgetést!

Ha már nagyon unjátok a sok beszédet, akkor vegyetek elő papírt, ceruzát és rajzoljatok! Ez is egy módja a kommunikációnak.

Ha a gyermeket megértő és szerető gondoskodás veszi körül az oviban, és ez párosul az óvónők és szülők közötti kölcsönös bizalommal, akkor minden remény megvan arra, hogy „gyermekünk” vidáman és önfeledten fogja érezni magát az új közösségben, és az óvodába járás örömtelivé válik számára.

A tanévkezdés nem csak az új gyermekek számára izgalmas, hanem azoknak a gyerekeknek is, akik már jártak eddig is óvodába. Fontosnak tartjuk, hogy a régi gyerekek is érezzék, mennyire örülünk, hogy újra együtt lehetünk velük, hogy együtt van a csoportunk. A csoportszobák már az ősz vidám színeivel, virágai-

val, terméseivel várták a kicsiket és nagyokat, hogy kezdődjön az új tanév. A legtöbbjünkkel nyár folyamán is találkoztunk, hiszen nyáron sem zárt be az óvoda és óvodán kívül is volt olyan rendezvény, amikor együtt lehetünk. Az egyik ilyen esemény augusztus 20-án volt. Délután 2 órától csillámtetoválassal várták az óvónénik őket a művelődési ház előterében. Az eszközöket, a sok szép, színes csillámport, sablonokat Gara Község Önkormányzatának köszönhetjük, hiszen ők biztosították számunkra a lehetőséget, hogy a gyerekekre színes, csillogó tetoválast varácsoljunk. Gyerekek és felnőttek egyaránt élvezték az izgalmas délutánt.

Fenntartónknak köszönhetően egy évben kétszer is színházi előadást nézhetnek meg a kicsik. Fontosnak tartjuk óvodapedagógusként, hogy a gyermekekkel megismertessünk és megszerettessünk minden olyan tevékenységet, ami művészi érték, ami elengedhetetlen lehet érzelmi fejlődésükben. Ezért fontos, hogy megfelelő színházi, bábszínházi előadásokat láthassanak, hiszen a színház eszközeivel is tehetünk gyermekeinkért.

Az őszi időszak következő eseménye a szüreti bál volt, amit óvodai szinten is megtartottunk. Idén a Delfin csoport volt felelős a rendezvény lebonyolításáért, így ők hívták meg a többi csoportot a szüreti mulatságra dobokkal, sípokkal, csörgőkkel és mulatságra hívó mondókával. Ezután összegyűltünk a tornaszobában, ahol megbeszéltük, hogy mit is ünneplünk ilyenkor és minden csoport elmondta a tanult verseket, elénekelte az énekeket és közösen eljátszottuk az ősszel kapcsolatos körjátékokat. A jó hangulatot fokozta, amikor az ügyességi játékokra került a sor. Gesztenyegyűjtés a „házikóba”, felvágott alma, körte összeillesztése időre, kiskanálban gesztenyével sétálás.. A játék után következett a gyümölcsévés. Ilyenkor még azok a gyermekek is szívesen esznek, akik egyébként otthon nem szeretik a gyümölcsöket. A délelőttöt tánccal zártuk. Az óvó nénik vezetésével zenére vonatoztak, párban vagy szabadon táncoltak. A végén mindenki kapott ajándékot, hiszen mindenki ügyes volt.

Az óvoda életében a következő esemény november 11-én a Márton nap lesz, amelyre mindenkit szeretettel várunk. Ezen a napon nemcsak az óvodás, hanem az iskolás gyerekek is szívesen részt vesznek, hiszen valamikor ők is ovisok voltak és nem felejtik el ezt az emlékeztető napot. A mézeskalács libák már készülnek...

Kajtár Anikó
int.vez.

BÖLCSŐDEI HÍREK

2015. október 30-án ünnepélyes keretek közt átadásra került községünk szép, új, minden igényeket kielégítően felszerelt bölcsődéje.

A napközbeni ellátás e formájával a családi nevelést segítve igyekszünk a kisgyermek fizikai- és érzelmi biztonságát, jólétét megteremteni. Bölcsődénkben a feltétel nélküli szeretet és elfogadás, az esélyegyenlőség biztosítása, a szeretetteljes és érzelmi biztonságot jelentő légkör elsődleges az anya távollétében.

A játék a kisgyermek alapvető tevékenységformája, természetes szükséglete, örömet szerző tevékenység kisgyermekkorban személyiségfejlődésük fontos alappillére. Ezért nagy hangsúlyt fektetünk a sokoldalú játéktevékenység és tapasztalatszerzési lehetőség megteremtésére (zenei nevelés és irodalmi nevelés a magyar néphagyomány tárházából, mint mondóka, versike, alkotó tevékenységek, nagymozgás fejlesztés és finom motorika, beszédfejlesztés és anyanyelvi készségek, stb.) A gondozás a nevelés fontos részét képezi, ezért bölcsődénkben a kicsik segítséget és lehetőséget kapnak az önállósodáshoz. Törekvéseiket, próbálkozásait minden területen lehetővé tesszük. Segítjük őket, hogy megtanuljanak önállóan étkezni, öltözni, játszani, szobatisztává válni.

Ez a biztonságot és kiszámíthatóságot nyújtó meghitt együttlét jelenti a bölcsődei élet örömét úgy a kisgyermeknek, mint a kisgyermeknevelőknek.

2015. november 2-án a bölcsődei beszoktatás sikeresen megkezdődött intézményünkben. Továbbra is várjuk azon szülők jelentkezését, akik e kiegyensúlyozott és gyermekcentrikus légkörben szeretnék megoldani gyermekük napközbeni ellátását.

*Barta Józsefné
bölcsődei szakmai vezető*

ANYAKÖNYVI HÍREK

Pál Zalán (2014.12.26.)

Anyja neve: Törőcsik Tímea

Grünfelder Anna (2015.01.10.)

Anyja neve: Müller Anna

Seiben Ádám (2015.01.17.)

Anyja neve: Beréti Bernadett

Miklós Martin (2015.02.12.)

Anyja neve: Horváth Krisztina

Albert Ágnes Enéh (2015.03.04.)

Anyja neve: Száraz Marianna Katalin

Bárdos Márk (2015.06.01.)

Anyja neve: Ács Liliána

Mózer Hanna (2015.06.10.)

Anyja neve: Alazsity Tamara

Györök István Gyula (2015.06.22.)

Anyja neve: Sztojka Anita

Vogl Annamária (2015.07.19.)

Anyja neve: Habermusch Mónika

Posvancz Gergő Gyula (2015.07.20.)

Anyja neve: Sajó Katalin

Szűcs Petra (2015.09.20.)

Anyja neve: Gálfi Mária

SZENNYVÍZCSATORNÁZÁS, SZENNYVÍZTISZTÍTÁS

„NAGYBARACSKA, GARA ÉS HERCEGSZÁNTÓ KÖZSÉGEK SZENNYVÍZ-CSATORNÁZÁSA ÉS SZENNYVÍZTISZTÍTÁSA”

2015 szeptemberében sikeresen befejeződött Garán, Hercegszántón és Nagybaracska-n a megépített gravitációs szennyvízcsatorna-hálózatok és szennyvíztisztító telepek 6 hónapos próbaüzeme és megkezdődött a beruházás műszaki átadás-átvételi eljárása.

Az Európai Unió és a Magyar Állam által támogatott, 3, 296 milliárd forint összéértékű, KEOP-1.2.0/09-11-2011-0037 azonosító számú projekt keretében a 2013-ban megkezdett kivitelezésben a települések belterületén kiépítésre kerültek a gravitációs szennyvízcsatorna-hálózatok és mindhárom település esetében elkészültek a közcsatornával elvezetett kommunális szennyvizek teljes biológiai tisztításának megvalósítására a saját szennyvíztisztító telepek. A telepekre érkező szennyvizek mennyisége a próbaüzem márciusi kezdetétől fokozatosan emelkedett a rákötési arány emelkedésével párhuzamosan.

A vízijogi üzemeltetési engedély kiadását követően a szennyvíztisztító telepek környezetkímélő technológiájával szolgálják a községekben élőket.

A csatornahálózat és a szennyvíztisztító telep üzemeltetését a Bajavíz Kft. látja el.

Gara-Hercegszántó-Nagybaracska Szennyvíz
Önkormányzati Területfejlesztési Társulás
6527 Nagybaracska Szabadság tér 10.
www.gara-hercegszanto-nagybaracska-szennyviz.hu

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Kohéziós Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Nagybaracska, 2015 | 09 | 09.

GARA-HERCEGSSZÁNTÓ-NAGYBARACSKA SZENNYVIZ
ÖNKORMÁNYZATI TERÜLETFELELTESZTÉSI TÁRSULÁS

SAJTÓKÖZLEMÉNY

**SEPTEMBER VÉGÉN BEFEJEZŐDIK A GARAI, A HERCEGSSZÁNTÓI ÉS NAGYBARACSKAI
SZENNYVIZTISZTÍTÓ TELEP 6 HÓNAPOS PRÓBAÜZEME**

A „Nagybaracska, Gara és Hercegszántó községek szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása” című (KEOP-1.2.0/09-11-2011-0037 azonosító számú) projekt keretén belül Gara, Hercegszántó és Nagybaracska belterületén kiépítésre kerültek a szennyvízcsatorna-hálózatok és elkészültek településenként a szennyvíztisztító telepek. A házi bekötéseken keresztül a háztartások folyamatosan csatlakoznak a kiépített szennyvízhálózatra.

Mindehárom településen márciusban kezdődött meg 6 hónapos próbauzem. A sikeres próbauzem befejezése után, szeptember végén, a szennyvízcsatorna-hálózatok és szennyvíztisztító telepek a Társulás tulajdonába kerülnek, aki üzemeltetésre átadja őket a Bajavíz Kft-nek.

A beruházás teljes költsége: 3 296 689 690 Ft. A Széchenyi 2020 Környezet és Energia Operatív Program keretén belül az Európai Unió és a Magyar Állam támogatásának mértéke a projekt költségének 94,90 %, azaz a támogatás összege: 3 128 558 000 Ft.

A szennyvíztisztító telepek

A szennyvíztisztítás és szennyvízkezelés mindhárom település esetében saját szennyvíztisztító telepen történik.

A hálózat kiépítésével egy időben kezdődtek meg a települések szennyvíztisztító telepeinek kivitelezési munkálatai. A szennyvíztisztító telepek befogadóképessége (hidraulikus kapacitása) 250 m³/nap.

Az új telepek, a létesített berendezések üzemeltetésével alkalmassá válnak arra, hogy az év bármely időszakában minden időpontban teljesíteni tudják a jogszabályban előírt követelményeket és határértékeket a biológiai szennyvíztisztítás követelményeire, valamint a szennyvíztisztítási technológia meghatározott paramétereire vonatkozóan.

Az új szennyvíztisztító telepek hazai viszonylatban hagyományosnak tekinthető ún. szakaszos betáplálású eleveniszapos szennyvíztisztítási technológiával, nitrifikációval, denitrifikációval és részleges biológiai foszforéltávolítással kerültek megvalósításra.

A telepek automatikus üzemét a létesítményben elhelyezett mérőműszerek teszik lehetővé. A megépített műszerelés, vezérlés egy teljesen automatizált szennyvíztisztító telep üzemeltetést biztosít, mely csupán időszakos kezelői tevékenységet igényel. A telep üzemeltetését folyamatosan 1 fő szakember tudja ellátni. Rendellenes üzemi állapot esetén hibajel érkezik a diszpécser központba.

A szennyvíztisztító telepekre érkező szennyvíz mennyisége a próbauzem kezdetétől fokozatosan emelkedik a ráköltési arány emelkedésével párhuzamosan.

Hercegszántó és Nagybaracska esetében a tisztított szennyvíz elhelyezése a szennyvíztisztító telepen a dréncöves szikkasztómezőn és a nyárfás szikkasztómezőn történik.

Garán a tisztított szennyvíz változatlanul a garai elő vízfolyásba kerül kivezetésre. A kivezetett szennyvíz paramétereinek vizsgálatára 2 db monitoring figyelő kut került kiépítésre.

A beruházás kivitelezői a próbauzem ideje alatt mintát vesznek mind a bejövő szennyvízből, mind pedig az elfolyó tisztított szennyvízből. Az elvégzett vizsgálatok alapján kerül igazolásra és ellenőrzésre, hogy a telep biztosítani tudja a Hatóság által az elfolyó, tisztított szennyvízre előírt minőségi paramétereket.

A szennyvízcsatorna-hálózatok

A projekt keretében a három település belterületén gravitációs szennyvízcsatorna hálózat került kiépítésre.

A háztartások a házi bekötővezetékén keresztül csatlakozhatnak megépült szennyvízhálózathoz, melyet a kivitelezők minden ingatlanon a telekhatártól számítva 1m hosszúságban építettek ki a beruházás keretében. Az ingatlan tulajdonosok feladata a belső csatornahálózat megtervezetése és kiépítése. A háztartások folyamatosan csatlakoznak a kiépített szennyvízhálózatra.

További információ:

Bógi István András - GHNT elnöke - telepulesfejlesztas@nagybaracska.hu

Nagybaracska, 2015 | 10 | 30.

GARA-HERCEGSZÁNTÓ-NAGYBARACSKA SZENNYVÍZ
ÖNKORMÁNYZATI TERÜLTFEJLESZTÉSI TÁRSULÁS

SAJTÓKÖZLEMÉNY

**BEFEJEZŐDÖTT A GARAI, A HERCEGSZÁNTÓI ÉS A NAGYBARACSKAI SZENNYVÍZTISZTÍTÓ
TELEPEK KIVITELEZÉSE ÉS A HÁROM TELEPÜLÉS BELTERÜLETÉN KIÉPÍTÉSRE KERÜLTEK A
GRAVITÁCIÓS SZENNYVÍZCSATORNA-HÁLÓZATOK**

Az október végén lezárult „Nagybaracska, Gara és Hercegszántó községek szennyvízcsatornázása és szennyvíztisztítása” című (KEOP-1.2.0/09-11-2011-0037 azonosító számú) projekt keretén belül megvalósuló beruházás teljes költsége: 3,296 milliárd Ft. A Széchenyi 2020 Környezet és Energia Operatív Program keretén belül az Európai Unió és a Magyar Állam támogatásának mértéke a projekt költségének 94,90 %, azaz a támogatás összege: 3,128 milliárd Ft.

A PROJEKT ELŐZMÉNYEI

Az előkészületek közel 6 éve kezdődtek meg, amikor a három település 2009 novemberében létrehozta a Gara-Hercegszántó-Nagybaracska Szennyvíz Önkormányzati Területfejlesztési Társulást (GHNT). Akkor a települések egyike sem rendelkezett zárt szennyvízcsatorna-hálózattal. 2010 júniusában megalakult a Nagybaracska-Hercegszántó-Gara Szennyvízközmű Építő Víziközmű Társulat. A társulat víziközmű társulatként működik és azt a feladatot vállalta, hogy társberuházóként a GHNT-vel együtt megvalósítja a szennyvíz kezelésének és tisztításának beruházásait. Bár három külön agglomerációról van szó, a három település közösen nyújtott be pályázatot a Környezet és Energia Operatív Program Szennyvízelvezetés és -tisztítás kategóriában és a pozitív elbírálást követően a projekt kivitelezésére vonatkozó Támogatói Szerződés 2012. február 22-én lépett hatályba.

A sikeres közbeszerzési eljárásokat követően a kivitelezők 2014 tavaszán megkezdtek FIDIC piros könyv szerint a szennyvízcsatorna-hálózatok építését és FIDIC sárga könyv szerint a szennyvíztisztító telepek kivitelezését.

MEGVALÓSULT BERUHÁZÁS - SZENNYVÍZTISZTÍTÓ TELEPEK

A szennyvíztisztítás és szennyvízkezelés mindhárom település esetében saját szennyvíztisztító telepen valósul meg. A szennyvíztisztító telepek befogadóképessége (hidraulikus kapacitása) telepenként 250 m³/nap. Az új telepek, a létesített berendezések üzemeltetésével alkalmassá válnak arra, hogy az év bármely időszakában minden időpontban teljesíteni tudják a jogszabályban előírt követelményeket és határértékeket a biológiai szennyvíztisztítás követelményeire, valamint a szennyvíztisztítási technológia meghatározott paramétereire vonatkozóan.

Az új szennyvíztisztító telepek hazai viszonylatban hagyományosan tekinthető ún. szakaszos betáplálású eleveniszipos szennyvíztisztítási technológiával, nitrifikációval, denitrifikációval és részleges biológiai foszforéltávolítással kerültek megvalósításra.

A tisztított szennyvíz elhelyezése Hercegszántón és Nagybaracska a szennyvíztisztító telepen a dréncsőves szikkasztómézőn és a nyárfás szikkasztómézőn történik. Gara esetében a Ferenc-csatorna élő vízfolyásba kerül kivezetésre. A kivezetett szennyvíz paramétereinek vizsgálatára mindenütt 2-2 db monitoring figyelő kút került kiépítésre.

A telepek automatikus üzemét a létesítményekben elhelyezett mérőműszerek teszik lehetővé. A megépített műszerezés, vezérlés egy teljesen automatizált szennyvíztisztító telep üzemeltetését, mely csupán időszakos kezelői tevékenységet igényel.

MEGVALÓSULT BERUHÁZÁS - SZENNYVÍZCSATORNA-HÁLÓZATOK

A projekt keretében a három település bellerületén gravitációs szennyvízcsatorna-hálózat került kiépítésre.

A háztartások a házi bekötővezetékén keresztül csatlakozhatnak megépült szennyvízhálózatához, melyet a kivitelezők minden ingatlanon a telekhatártól számítva 1 méter hosszúságban építettek ki a beruházás keretében.

A településeken kiépítésre került csatornahálózatok mennyiségi paraméterei:

Létesítmények/Település	Gara	Hercegszántó	Nagybaracska
D 200 mm KG-PVC gerincscatorna	14 754 fm	15 721 fm	15 690 fm
Bekötések	915 db	970 db	1017 db
Bekötővezeték hosszak	11 263 fm	7 813 fm	9 399 fm
Nyomóvezeték hosszak	1 048 fm	5 091 fm	3 462 fm
Köztérületi áttemelők	4 db	8 db	4 db

ÜZEMELTETÉS

A megépített létesítmények 6 hónapos próbatüzeme szeptember végén sikeresen befejeződött és októberben lezárult a beruházás műszaki átadás-átvételi eljárása.

A megépült csatornahálózatok és szennyvíztisztító telepek üzemeltetésével a társult önkormányzatok Bajavíz Kft-t bízzák meg, hogy a lakosság számára biztosítsa a rendszerek megfelelő működését.

A beruházás célja, hogy a modern, korszerű szennyvíztisztító telepek és csatornahálózatok megvalósítása révén csökkenjen a környezeti terhelés, valamint a jobb higiénés állapotok kialakításával javuljon a lakosság életminősége, a környezeti-kímélő technológiák szolgáikáj a községekben élőkét.

További információ:

Bögi István András - GHNT elnöke - telepulestejleszes@nagybaracska.hu

FOGAINK VÉDELMEBEN

Kedves Szülők!

Iskoláskor előtt elsősorban az Önök feladata segíteni gyermekeik fogainak egészségét. Hogyan sikerülhet ez? Mit kell tennünk?

Röviden a fogak élettanáról:

Az ember kétszer fogzik, azaz egyszer váltja a fogait. Kb. hat hónapos kortól két-és fél éves korig bújnak elő a tejfogak. Először a metszők alul, felül, aztán az első őrlők, majd a szemfogak és végül a második őrlők törnek elő. Összesen húsz tejfoga van egy kisgyereknek.

A fogváltásnak az iskoláskor a legfőbb időszaka. Hat éves kor körül a sorban utolsó tejfog mögött megjelenik az első maradó fog tulajdonképpen fogváltás nélkül, hiszen nincsen tejfog elődje. Ezek az első maradó nagyőrlők, az ún. 6-os fogak, melyek kulcsszerepet töltenek be a maradó fogazat kialakulása szempontjából. Ezután az első metsző tejfogak cserélődnek ki, majd a tejőrlők és a tejszemfogak, végül pedig a 6-os fogak mögött előbújó második nagyőrlőkkel egészül ki a fogsor kb. tizenkét éves korban. Fontos tudni tehát, hogy a fogváltás nemcsak egy egyszerű cserét jelent, hanem a fogak számbeli növekedését is. Húsz tejfogacská helyett tizenkét-tizenhárom éves korra huszonnyolc maradó fog jelenik meg. A bölcsességfogak tizennyolc éves kor körül bújnak ki az emberek egy negyedénél. Általában nincs elég hely az előtörésükre.

A fogak betegségeiről:

A fogak leggyakoribb megbetegedése a fogszuvasodás, melyért jelentős mértékben a fogakon képződő és azokhoz erősen tapadó lepedék a felelős. A lepedék sok millió baktériumból áll, amelyek a táplálkozáskor elfogyasztott szénhidrátokból - elsősorban cukorból - savakat képeznek. Ezek a savak megtámadják a fogzománcot, elmesztelenítik az emberi test legkeményebb szövetét. Többszöri vagy sorozatos savhatás következtében a fog kilyukad. A lepedék baktériumai a fogínyt is megbetegítik, a gyulladást okozzák. Ennek első jele az íny vérvése fogmosáskor. Mivel a fogbetegségeket több tényező együttes hatása okozza, a megelőzésük is összetett feladat. Ennek három alappillére a helyes táplálkozás, a gondos szájápolás és a fluoridok alkalmazása.

A táplálkozásról:

Önök bizonyára tudják, hogy az édesség nem helyettesíti a szeretetet, gondoskodást, az őszinte törődést és elismerést. A jutalom, a vigasztalás soha ne édesség, a büntetés pedig ne annak megvonása legyen! Az állcsontok, a rágóizmok, a fogak fejlődéséhez és növekedéséhez erőteljes rágásra, aktív izommunkára készítő étrend szükséges. A gyermek legegészségesebb itala a víz, az

ásványvíz, a friss gyümölcs kipréselt leve és a tej. Az üdítőitalok, szörpök nagy rejtett cukorbevitt jelentenek, elveszik az étvágyat, a szomjat pedig nem oltják. A cumisüvegből itatott tea vagy édes üdítők körkörös fekete szuvasodást okoznak a tej metszőfogakon, amelyek így két-három éves korra letörnek, és sok szenvedést okoznak a kisgyermeknek hat-hét éves koráig, amikor azok kicserélődnek. Az iskolában legjobb az édességmentes tízórai: a vajas, sajtos, sonkás szendvics és gyümölcs, és nem a sütemény, édesség, keksz. Az édesség minél ragadósabb, tapadósabb, és minél hosszabb ideig marad a szájban, annál károsabb a fogakra. Ezért minél ritkábban, lehetőleg fő étkezések után tanácsos édességet fogyasztani, melyet azután fogmosás kövessen! Főétkezések között csak tej, joghurt, friss gyümölcs, dió, mogyoró, rostdús teljes kiőrlésű kenyér fogyasztása célszerű és egészséges. Ugyanolyan mennyiségű édesség kevésbé ártalmas a fogaknak, ha egyszerre fogyasztódik el, mint egész napra elosztva. Az esti fogmosás után pedig már nem tanácsos semmit enni, inni pedig csak tiszta vizet. A fog betegségei megelőzésének másik két pilléréről az újság következő számában írok.

*Dr. Gere Erzsébet
fogszakorvos*

IMPRESSZUM

Kiadja: Gara Község Önkormányzata

Megjelenik: negyedévenként

Szerkeszti: a szerkesztőbizottság

Szerkesztőség és kiadó címe: 6522 Gara, Kossuth út 62.

Felelős szerkesztő: Faa Béla polgármester

Nyomda: Apolló Média Kft., Baja
www.apollomedia.hu

Készült: 850 példányban